

ॐ नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः, श्री गुरुभ्यो नमः ।
हरिः ॐ ॥

1.6 प्रथमकाण्डे षष्ठः प्रश्नः - (याजमानका

Contents

1.6 प्रथमकाण्डे षष्ठः प्रश्नः - (याजमानकाण्डं)

1

ॐ नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः, श्री गुरुभ्यो नमः । हरिः ॐ ॥

1.6 प्रथमकाण्डे षष्ठः प्रश्नः - (याजमानकाण्डं)

1.6 प्रथमकाण्डे षष्ठः प्रश्नः - (याजमानकाण्डं)

TS 1.6.1.1

समितिं । त्वा । सिञ्चामि । यजुषा । प्रजामिति प्र-जाम् । आयुः । धनम् । च ॥ बृहस्पतिं
प्रसूत इति बृहस्पतिं - प्रसूतः । यजमानः । इह । मा । रिषत् ॥ आज्यम् । असि ।
सत्यम् । असि । सत्यस्य । अद्वयक्षमित्यधि - अक्षम् । असि । हविः । असि । वैश्वानरम्
। वैश्वदेवमिति वैश्व - देवम् । उत्पूतशुष्ममित्युत्पूत - शुष्मम् । सत्यौजा इति सत्य-ओजाः ।
सहः । असि । सहमानम् । असि । सहस्व । अरांतीः । सहस्व । अरातीयतः । सहस्व ।
पृतनाः । सहस्व । पृतन्यतः । सहस्रवीर्यमिति सहस्र-विर्यम् । असि । तत् । मा । जिन्व ।
आज्यस्य । आज्यम् । असि । सत्यस्य । सत्यम् । असि । सत्यायुरिति सत्य - आयुः । 1

TS 1.6.1.2

असि । सत्यशुष्ममिति सत्य - शुष्मम् । असि । सत्येन । त्वा । अभीति । घारयामि ।
तस्य । ते । भक्षीय । पञ्चानाम् । त्वा । वातानाम् । यन्त्राय । धर्त्राय । गृह्णामि । पञ्चानाम्
। त्वा । ऋतूनाम् । यन्त्राय । धर्त्राय । गृह्णामि । पञ्चानाम् । त्वा । दिशाम् । यन्त्राय
। धर्त्राय । गृह्णामि । पञ्चानाम् । त्वा । पञ्चजनानामिति पञ्च - जनानाम् । यन्त्राय । धर्त्राय
। गृह्णामि । चरोः । त्वा । पञ्चबिलस्येति पञ्च - बिलस्य । यन्त्राय । धर्त्राय । गृह्णामि ।

ब्रह्मणः । त्वा । तेजसे । यन्त्राय । धर्त्राय । गृह्णामि । क्षत्रस्य । त्वा । ओजसे । यन्त्राय । 2

TS 1.6.1.3

धर्त्राय । गृह्णामि । विशे । त्वा । यन्त्राय । धर्त्राय । गृह्णामि । सुवीर्यायेति सु - वीर्याय ।
त्वा । गृह्णामि । सुप्रजास्त्वायेति सुप्रजाः - त्वाय । त्वा । गृह्णामि । रायः । पोषाय । त्वा
। गृह्णामि । ब्रह्मवर्चसायेति ब्रह्म-वर्चसाय । त्वा । गृह्णामि । भूः । अस्माकम् । हविः ।
देवानाम् । आशिष इत्या-शिषः । यजमानस्य । देवानाम् । त्वा । देवताभ्यः । गृह्णामि ।
कामाय । त्वा । गृह्णामि ॥ 3

(सत्यायु-रोजसे यन्त्राय-त्रयस्त्रिंशच्च) (A1)

TS 1.6.2.1

ध्रुवः । असि । ध्रुवः । अहम् । सजातेष्विति स - जातेषु । भूयासम् । धीरः । चेत्ता ।
वसुविदिति वसु - वित् । उग्रः । असि । उग्रः । अहम् । सजातेष्विति स-जातेषु । भूयासम्
। उग्रः । चेत्ता । वसुविदिति वसु - वित् । अभिभूरित्यभि - भूः । असि । अभिभूरित्यभि
- भूः । अहम् । सजातेष्विति स - जातेषु । भूयासम् । अभिभूरित्यभि - भूः । चेत्ता ।
वसुविदिति वसु-वित् । युनज्मि । त्वा । ब्रह्मणा । दैव्येन । हव्याय । अस्मै । वोढवे ।
जातवेद इति जात - वेदः ॥ इन्धानाः । त्वा । सुप्रजस इति सु - प्रजसः । सुवीरा इति सु -
वीराः । ज्योक् । जीवेम् । बलिहत् इति बलि - हतः । वयम् । ते ॥ यत् । मे । अग्रे ।
अस्य । यस्स्य । रिष्यात् । 4

TS 1.6.2.2

यत् । वा । स्कन्दात् । आज्यस्य । उत । विष्णो इति ॥ तेन । हन्मि । सपत्नम् ।
दुर्मरायुमिति दुः - मरायुम् । एति । एनम् । दुधामि । निरऋत्या इति निः-ऋत्याः । उपस्थ

इत्युप - स्थे ॥ भूः । भुवः । सुवः । उच्छुष्म इत्युत् - शुष्मः । अग्ने । यजमानाय ।
 एधि । निशुष्म इति नि-शुष्मः । अभिदासंतु इत्यभि - दासंते ॥ अग्नै । देवेद्वेति देव - इद्ध
 । मन्विद्वेति मनु - इद्ध । मन्द्रजिह्वेति मन्द्र-जिह्व । अमर्त्यस्य । ते । होतः । मूर्धन् । एति
 । जिघर्मि । रायः । पोषाय । सुप्रजास्त्वायेति सुप्रजाः - त्वाय । सुवीर्यायेति सु - वीर्याय ।
 मनः । असि । प्राजापत्यमिति प्राजा-पत्यम् । मनसा । मा । भूतेन । एति । विश । वाक्
 । असि । ऐन्द्री । सपत्नक्षयणीति सपत्न - क्षयणी । 5

TS 1.6.2.3

वाचा । मा । इन्द्रियेण । एति । विश । वसन्तम् । ऋतूनाम् । प्रीणामि । सः । मा ।
 प्रीतः । प्रीणातु । ग्रीष्मम् । ऋतूनाम् । प्रीणामि । सः । मा । प्रीतः । प्रीणातु । वरुषाः
 । ऋतूनाम् । प्रीणामि । ताः । मा । प्रीताः । प्रीणन्तु । शरदम् । ऋतूनाम् । प्रीणामि ।
 सा । मा । प्रीता । प्रीणातु । हेमन्तशिशिराविति हेमन्त - शिशिरौ । ऋतूनाम् । प्रीणामि ।
 तौ । मा । प्रीतौ । प्रीणीताम् । अग्नीषोमयोरित्यग्नी - सोमयोः । अहम् । देवयज्ययेति देव-
 यज्यया । चक्षुष्मान् । भूयासम् । अग्नेः । अहम् । देवयज्ययेति देव - यज्यया । अन्नाद
 इत्यन्न - अदः । भूयासम् । 6

TS 1.6.2.4

दब्धिः । असि । अदब्धः । भूयासम् । अमुम् । दुभेयम् । अग्नीषोमयोरित्यग्नी - सोमयोः
 । अहम् । देवयज्ययेति देव- यज्यया । वृत्रहेति वृत्र - हा । भूयासम् । इन्द्राग्नियोरितिन्द्र
 - अग्नियोः । अहम् । देवयज्ययेति देव - यज्यया । इन्द्रियावी । अन्नाद इत्यन्न - अदः
 । भूयासम् । इन्द्रस्य । अहम् । देवयज्ययेति देव - यज्यया । इन्द्रियावी । भूयासम् ।
 महेन्द्रस्येति महा - इन्द्रस्य । अहम् । देवयज्ययेति देव - यज्यया । जेमानम् । महिमानम्
 । गमेयम् । अग्नेः । स्विष्टकृत इति स्विष्ट - कृतः । अहम् । देवयज्ययेति देव - यज्यया ।
 आयुष्मान् । युजेन । प्रतिष्ठामिति प्रति - स्थाम् । गमेयम् ॥ 7

(रिष्याथ-सपत्नक्षयण्य-न्नादो भूयास-षट्त्रिंशच्च) (A2)

TS 1.6.3.1

अग्निः । मा । दुरिष्टादिति दुः - इष्टात् । पातु । सविता । अघशःसादित्यघ-शःसात् । यः । मे । अन्ति । दूरे । अरातीयति । तम् । एतेन । जेषम् । सुरूपवरूषवर्ण इति सुरूप - वरूषवर्णे । एति । इहि । इमान् । भद्रान् । दुर्यान् । अभि । एति । इहि । माम् । अनुव्रतेत्यनु-व्रता । नीति । उ । शीरूषाणि । मृद्वम् । इडे । एति । इहि । अदिते । एति । इहि । सरस्वति । एति । इहि । रन्तिः । असि । रमतिः । असि । सूनरी । असि । जुष्टे । जुष्टिम् । ते । अशीय । उपहूत इत्युप - हूते । उपहवमित्युप - हवम् । 8

TS 1.6.3.2

ते । अशीय । सा । मे । सत्या । आशीरित्या - शीः । अस्य । यज्ञस्य । भूयात् । अरेडता । मनसा । तत् । शकेयम् । यज्ञः । दिवम् । रोहत्तु । यज्ञः । दिवम् । गच्छत्तु । यः । देवयान इति देव-यानः । पन्थाः । तेन । यज्ञः । देवान् । अपीति । एतु । अस्मासु । इन्द्रः । इन्द्रियम् । दुधातु । अस्मान् । रायः । उत । यज्ञाः । सचन्ताम् । अस्मासु । सन्तु । आशिष इत्या - शिषः । सा । नः । प्रिया । सुप्रतूर्तिरिति सु - प्रतूर्तिः । मघोनी । जुष्टिः । असि । जुषस्व । नः । जुष्टा । नः । 9

TS 1.6.3.3

असि । जुष्टिम् । ते । गमेयम् । मनः । ज्योतिः । जुष्टाम् । आज्यम् । विच्छिन्नमिति वि - छिन्नम् । यज्ञम् । समिति । इमम् । दुधातु । बृहस्पतिः । तनुताम् । इमम् । नः । विश्वे । देवाः । इह । मादयन्ताम् । ब्रह्म । पिन्वस्व । ददतः । मे । मा । क्षायि । कुर्वतः । मे । मा । उपेति । दसत् । प्रजापतेरिति प्रजा - पतेः । भागः । असि । ऊर्जस्वान् ।

पयस्वान् । प्राणापानाविति प्राण-अपानौ । मे । पाहि । समानव्यानाविति समान - व्यानौ ।
मे । पाहि । उदानव्यानावित्युदान - व्यानौ । मे । पाहि । अक्षितः । असि । अक्षित्यै ।
त्वा () । मा । मे । क्षेष्ठाः । अमुत्र । अमुष्मिन् । लोके ॥ 10

(उपह्वं-जुष्टान-स्त्वा षट् च) (A3)

TS 1.6.4.1

बृ.हिषः । अहम् । देवयज्ययेति देव - यज्यया । प्रजावानिति प्रजा - वान् । भूयासम् ।
नराशंसस्य । अहम् । देवयज्ययेति देव - यज्यया । पशुमानिति पशु - मान् । भूयासम् ।
अग्नेः । स्विष्टकृत इति स्विष्ट - कृतः । अहम् । देवयज्ययेति देव - यज्यया । आयुष्मान् ।
यज्ञेन । प्रतिष्ठामिति प्रति - स्थाम् । गमेयम् । अग्नेः । अहम् । उज्जितिमित्युत् - जितिम् । अनु ।
उदिति । जेषम् । सोमस्य । अहम् । उज्जितिमित्युत् - जितिम् । अनु । उदिति । जेषम् ।
अग्नेः । अहम् । उज्जितिमित्युत्-जितिम् । अनु । उदिति । जेषम् । अग्नीषोमयोरित्यग्नी -
सोमयोः । अहम् । उज्जितिमित्युत् - जितिम् । अनु । उदिति । जेषम् । इन्द्राग्रियोरितीन्द्र -
अग्रियोः । अहम् । उज्जितिमित्युत्-जितिम् । अनु । उदिति । जेषम् । इन्द्रस्य । अहम् । 11

TS 1.6.4.2

उज्जितिमित्युत् - जितिम् । अनु । उदिति । जेषम् । महेन्द्रस्येति महा - इन्द्रस्य । अहम् ।
उज्जितिमित्युत्-जितिम् । अनु । उदिति । जेषम् । अग्नेः । स्विष्टकृत इति स्विष्ट - कृतः ।
अहम् । उज्जितिमित्युत् - जितिम् । अनु । उदिति । जेषम् । वाजस्य । मा । प्रसवेनेति प्र -
सवेन । उद्ग्राभेणेत्युत् - ग्राभेण । उदिति । अग्रभीत् ॥ अथ । सपत्नान् । इन्द्रः । मे ।
निग्राभेणेति नि - ग्राभेण । अधरान् । अकः ॥ उद्ग्राभमित्युत् - ग्राभम् । च । निग्राभमिति
नि - ग्राभम् । च । ब्रह्म । देवाः । अवीवृधन् ॥ अथ । सपत्नान् । इन्द्राग्नी इतीन्द्र - अग्नी
। मे । विषूचीनान् । वीति । अस्यताम् ॥ एति । इमाः । अगमन् । आशिष इत्यां - शिषः
। दोहकामा इति दोह - कामाः । इन्द्रवन्त इतीन्द्र- वन्तः । 12

TS 1.6.4.3

वृ॒नाम॒हे । धु॒क्षी॒महि॑ । प्र॒जामि॑तिं प्र-जाम् । इष॑म् ॥ रोहि॑तेन । त्वा॒ । अ॒ग्निः । दे॒वता॑म्
 । ग॒म॒य॒तु । हरि॑भ्यामि॒ति हरि॑ - भ्याम् । त्वा॒ । इन्द्रः॑ । दे॒वता॑म् । ग॒म॒य॒तु । एत॑शेन
 । त्वा॒ । सूर्यः॑ । दे॒वता॑म् । ग॒म॒य॒तु । वी॒तिं । ते । मु॒ञ्चामि॑ । र॒शनाः॑ । वी॒तिं ।
 र॒श्मीन् । वी॒तिं । यो॒क्रा॑ । या॒नि । प॒रि॒च॒र्त॒ना॒नीति॑ परि - च॒र्त॒नानि॑ । धृ॒त्तात् । अ॒स्मासु॑
 । द्रवि॑णम् । यत् । च॒ । भ॒द्रम् । प्रे॒तिं । न॒ः । ब्रू॒तात् । भा॒ग॒धा॒नि॒ति भाग॑ - धान् ।
 दे॒वता॑सु ॥ वि॒ष्णोः॑ । श॒म्यो॒रिति॑ शं - योः । अ॒हम् । दे॒व॒य॒ज्यये॑ति दे॒व॒य॒ज्यया॑ । य॒ज्ञेन॑
 । प्र॒ति॒ष्ठा॒मिति॑ प्रति - स्था॒म् । ग॒मे॒यम् । सोम॑स्य । अ॒हम् । दे॒व॒य॒ज्यये॑ति दे॒व॒य॒ज्यया॑ । 13

TS 1.6.4.4

सु॒रेता॒ इति॑ सु - रेताः॑ । रे॒तः । धि॒षी॒य । त्वष्टुः॑ । अ॒हम् । दे॒व॒य॒ज्यये॑ति दे॒व॒य॒ज्यया॑ ।
 प॒शूना॑म् । रू॒पम् । पु॒षे॒यम् । दे॒वाना॑म् । प॒त्नीः॑ । अ॒ग्निः । गृ॒हप॑तिरिति गृ॒ह - प॒तिः । य॒ज्ञस्य॑
 । मि॒थु॒नम् । तयोः॑ । अ॒हम् । दे॒व॒य॒ज्यये॑ति दे॒व॒य॒ज्यया॑ । मि॒थु॒नेन॑ । प्रे॒तिं । भू॒या॒सम् ।
 वे॒दः । अ॒सि॒ । वि॒त्तिः॑ । अ॒सि॒ । वि॒दे॒य॑ । क॒र्म । अ॒सि॒ । क॒रु॒णम् । अ॒सि॒ । क्रि॒या॒सम् ।
 । स॒निः । अ॒सि॒ । स॒नि॒ता । अ॒सि॒ । स॒ने॒यम् । घृ॒तव॑न्तमिति घृ॒त॒व॒न्तम् । कु॒ला॒यि॒नम् ।
 रा॒यः । पोष॑म् । स॒ह॒स्रि॒णम् । वे॒दः । दु॒दा॒तु । वा॒जि॒नम् ॥ 14

(इन्द्रस्याह-मिन्द्रवन्तः-सोमस्याहं देवयज्यया-चतुश्चत्वारिंशच्च) (A4)

TS 1.6.5.1

ए॒ति॑ । प्या॒य॒ता॒म् । ध्रु॒वा । घृ॒तेन॑ । य॒ज्ञं॑ य॒ज्ञमि॑ति य॒ज्ञम् - य॒ज्ञम् । प्र॒ती॒तिं । दे॒व॒य॒ज्य इति॑
 दे॒व॒य॒त् - भ्यः॑ ॥ सूर्या॑याः । ऊ॒र्ध्वः । अ॒दि॒त्याः । उ॒प॒स्थ॒ इत्यु॑प - स्थे । उ॒रु॒धा॒रेत्यु॑रु - धा॒रा
 । पृ॒थि॒वी । य॒ज्ञे । अ॒स्मि॒न् ॥ प्र॒जाप॑तेरिति प्र॒जा॒प॒तेः । वि॒भा॒नि॒ति वि॒भान् । नाम॑ । लो॒कः ।

तस्मिन् । त्वा । दधामि । सह । यजमानेन । सत् । असि । सत् । मे । भूयाः । सर्वम् ।
 असि । सर्वम् । मे । भूयाः । पूर्णम् । असि । पूर्णम् । मे । भूयाः । अक्षितम् । असि ।
 मा । मे । क्षुष्टाः । प्राच्याम् । दिशि । देवाः । ऋत्विजः । मार्जयन्ताम् । दक्षिणायाम् । 15

TS 1.6.5.2

दिशि । मासाः । पितरः । मार्जयन्ताम् । प्रतीच्याम् । दिशि । गृहाः । पशवः । मार्जयन्ताम् ।
 उदीच्याम् । दिशि । आपः । ओषधयः । वनस्पतयः । मार्जयन्ताम् । ऊर्ध्व्याम् ।
 दिशि । यज्ञः । सम्वत्सर इति सं - वत्सरः । यज्ञपतिरिति यज्ञ - पतिः । मार्जयन्ताम् ।
 विष्णोः । क्रमः । असि । अभिमातिहेत्यभिमाति - हा । गायत्रेण । छन्दसा । पृथिवीम् ।
 अनु । वीति । क्रमे । निर्भक्त इति निः - भक्तः । सः । यम् । द्विष्मः । विष्णोः । क्रमः ।
 असि । अभिशस्तिहेत्यभिशस्ति - हा । त्रैष्टुभेन । छन्दसा । अन्तरिक्षम् । अनु । वीति ।
 क्रमे । निर्भक्त इति निः-भक्तः । सः । यम् । द्विष्मः । विष्णोः () । क्रमः । असि ।
 अरातीयतः । हन्ता । जागतेन । छन्दसा । दिवम् । अनु । वीति । क्रमे । निर्भक्त इति
 निः - भक्तः । सः । यम् । द्विष्मः । विष्णोः । क्रमः । असि । शत्रूयत इति शत्रु - यतः ।
 हन्ता । आनुष्टुभेनेत्यानु - स्थुभेन । छन्दसा । दिशः । अनु । वीति । क्रमे । निर्भक्त
 इति निः - भक्तः । सः । यम् । द्विष्मः ॥ 16

(दक्षिणाया - मन्तरिक्षमनु वि क्रमे निर्भक्तः स यं द्विष्मो विष्णो- रेकान्नत्रिशच्च) (A5)

TS 1.6.6.1

अगन्म । सुवः । सुवः । अगन्म । सदृश इति सं-दृशः । ते । मा । छिथि । यत् ।
 ते । तपः । तस्मै । ते । मा । एति । वृक्षि । सुभूरिति सु - भूः । असि । श्रेष्ठः ।
 रश्मीनाम् । आयुर्द्धा इत्यायुः - धाः । असि । आयुः । मे । धेहि । वर्चोधा इति वर्चः
 -धाः । असि । वर्चः । मयि । धहि । इदम् । अहम् । अमुम् । भ्रातृव्यम् । आभ्यः ।

दिग्भ्य इति दिक् - भ्यः । अस्यै । दिवः । अस्मात् । अन्तरिक्षात् । अस्यै । पृथिव्याः ।
अस्मात् । अन्नाद्यादित्यन्न - अद्यात् । निरिति । भजामि । निर्भक्त इति निः - भक्तः । सः ।
यम् । द्विष्मः ॥ 17

TS 1.6.6.2

समिति । ज्योतिषा । अभूवम् । ऐन्द्रीम् । आवृतमित्या - वृतम् । अन्वावर्त इत्यनु - आवर्ते
। समिति । अहम् । प्रजयेति प्र-जया । समिति । मया । प्रजेति प्र - जा । समिति । अहम्
। रायः । पोषेण । समिति । मया । रायः । पोषः । समिद्ध इति सम् - इद्धः । अग्रे ।
मे । दीदिहि । समेद्वेति सम् - एद्धा । ते । अग्रे । दीद्यासम् । वसुमानिति वसु - मान् ।
यज्ञः । वसीयान् । भूयासम् । अग्रे । आयूषि । पवसे । एति । सुव । ऊर्जम् । इषम् ।
च । नः ॥ आरे । बाधस्व । दुच्छुनाम् ॥ अग्रे । पवस्व । स्वपा इति सु-अपाः । अस्मे
इति । वचः । सुवीर्यमिति सु-वीर्यम् ॥ 18

TS 1.6.6.3

दधत् । पोषम् । रयिम् । मयि ॥ अग्रे । गृहपत इति गृह - पते । सुगृहपतिरिति सु -
गृहपतिः । अहम् । त्वया । गृहपतिनेति गृह - पतिना । भूयासम् । सुगृहपतिरिति सु -
गृहपतिः । मया । त्वम् । गृहपतिनेति गृह - पतिना । भूयाः । शतम् । हिमाः । ताम् ।
आशिषमित्या - शिषम् । एति । शासे । तन्तवे । ज्योतिष्मतीम् । ताम् । आशिषमित्या -
शिषम् । एति । शासे । अमुष्मै । ज्योतिष्मतीम् । कः । त्वा । युनक्ति । सः । त्वा ।
वीति । मुञ्चतु । अग्रे । व्रतपत इति व्रत - पते । व्रतम् । अचारिषम् । तत् । अशकम् ।
तत् । मे । अराधि । यज्ञः । बभूव । सः । एति । 19

TS 1.6.6.4

बभूव । सः । प्रेति । जज्ञे । सः । वावृधे ॥ सः । देवानाम् । अधिपतिरित्यधि - पतिः

। बभूव । सः । अस्मान् । अधिपतीनित्यधि - पतीन् । करोतु । वयम् । स्याम् । पतयः ।
 । रयीणाम् ॥ गोमानिति गो - मान् । अग्ने । अविमानित्यवि - मान् । अश्वी । यज्ञः ।
 नृवत्सुखेति नृवत् - सुखा । सदैम् । इत् । अप्रमृष्य इत्यप्र - मृष्यः ॥ इडावानितीडा - वान्
 । एषः । असुर । प्रजावानिति प्रजा - वान् । दीर्घः । रयिः । पृथुबुद्ध इति पृथु - बुद्धः ।
 सभावानिति सभा - वान् ॥ 20

(द्विष्मः-सुवीर्यः-स आ-पञ्चत्रिंशच्च) (A6)

TS 1.6.7.1

यथा । वै । समृतसोमा इति समृत - सोमाः । एवम् । वै । एते । समृतयज्ञा इति समृत -
 यज्ञाः । यत् । द्रुशपूर्णमासाविति द्रुश - पूर्णमासौ । कस्य । वा । अहं । देवाः । यज्ञम्
 । आगच्छन्तीत्यां - गच्छन्ति । कस्य । वा । न । बहूनाम् । यजमानानाम् । यः । वै ।
 देवताः । पूर्वः । परिगृह्णातीति परि - गृह्णाति । सः । एनाः । श्वः । भूते । यजते । एतत्
 । वै । देवानाम् । आयतनमित्यां - यतनम् । यत् । आहवनीय इत्यां - हवनीयः । अन्तरा
 । अग्नी इति । पशूनाम् । गार्हपत्य इति गार्ह - पत्यः । मनुष्याणाम् । अन्वाहार्यपचन
 इत्यन्वाहार्य - पचनः । पितृणाम् । अग्निम् । गृह्णाति । स्वे । एव । आयतन इत्यां - यतने
 । देवताः । परीति । 21

TS 1.6.7.2

गृह्णाति । ताः । श्वः । भूते । यजते । व्रतेन । वै । मेद्ध्यः । अग्निः । व्रतपतिरिति व्रत -
 पतिः । ब्राह्मणः । व्रतभृदिति व्रत - भृत् । व्रतम् । उपैष्यन्नित्युप - एष्यन् । ब्रूयात् । अग्ने ।
 व्रतपत इति व्रत - पते । व्रतम् । चरिष्यामि । इति । अग्निः । वै । देवानाम् । व्रतपतिरिति
 व्रत - पतिः । तस्मै । एव । प्रतिप्रोच्येति प्रति - प्रोच्यं । व्रतम् । एति । लभते । बरुहिषां
 । पूर्णमास इति पूर्ण - मासे । व्रतम् । उपेति । एति । वृथ्सैः । अमावास्यायामित्यमा -

वा॒स्या॒याम् । ए॒तत् । हि । ए॒तयोः॑ । आ॒यत॑न॒मित्या॑ - यत॑नम् । उ॒प॒स्तीर्य॑ इत्यु॒प - स्तीर्यः॑
। पूर्वः॑ । च । अ॒ग्निः । अप॑रः । च । इति॑ । आ॒हुः । म॒नुष्याः॑ । 22

TS 1.6.7.3

इत् । नु । वा । उ॒प॒स्तीर्ण॑मि॒युप॑ - स्तीर्ण॑म् । इ॒च्छन्ति॑ । किम् । उ । दे॒वाः । येषा॑म् ।
नवा॑वसान॒मिति॑ नव॑ - अ॒वसान॑म् । उ॒पेति॑ । अ॒स्मिन् । श्वः । यु॒क्ष्यमा॑णे । दे॒वताः॑ । व॒सन्ति॑
। यः । ए॒वम् । वि॒द्वान् । अ॒ग्निम् । उ॒प॒स्तृणा॑तीत्यु॒प - स्तृणा॑ति । यज॑मानेन । ग्रा॒म्याः ।
च । प॒शवः॑ । अ॒वरु॑द्ध्या इत्य॑व॒रुद्ध्याः॑ । आ॒र॒ण्याः । च । इति॑ । आ॒हुः । यत् । ग्रा॒म्यान्
। उ॒प॒वस॑तीत्यु॒प - वस॑ति । तेन॑ । ग्रा॒म्यान् । अ॒वेति॑ । रु॒न्धे । यत् । आ॒र॒ण्यस्य॑ । अ॒श्नाति॑
। तेन॑ । आ॒र॒ण्यान् । यत् । अना॑श्वान् । उ॒प॒वसे॑दित्यु॒प - वसे॑त् । पि॒तृदे॒वत्य॑ इति॑ पि॒तृ -
दे॒वत्यः॑ । स्या॒त् । आ॒र॒ण्यस्य॑ । अ॒श्नाति॑ । इ॒न्द्रिय॑म् । 23

TS 1.6.7.4

वै । आ॒र॒ण्यम् । इ॒न्द्रिय॑म् । ए॒व । आ॒त्मन् । ध॒त्ते । यत् । अना॑श्वान् । उ॒प॒वसे॑दित्यु॒प -
वसे॑त् । क्षो॒धुकः॑ । स्या॒त् । यत् । अ॒श्नीया॑त् । रु॒द्रः । अ॒स्य । प॒शून् । अ॒भीति॑ । म॒न्येत्
। अ॒पः । अ॒श्नाति॑ । तत् । न । इ॒व । अ॒शित॑म् । न । इ॒व । अना॑शितम् । न । क्षो॒धुकः॑
। भव॑ति । न । अ॒स्य । रु॒द्रः । प॒शून् । अ॒भीति॑ । म॒न्येत् । वज्रः॑ । वै । य॒ज्ञः । क्षु॒त्
। खलु॑ । वै । म॒नुष्य॑स्य । भ्रातृ॑व्यः । यत् । अना॑श्वान् । उ॒प॒वस॑तीत्यु॒प - वस॑ति । वज्रेण॑ ।
ए॒व । सा॒क्षादि॑ति स॒-अ॒क्षात् () । क्षु॒धम् । भ्रातृ॑व्यम् । ह॒न्ति ॥ 24

(परि॑-मनुष्या॑-इन्द्रिय॑-सा॒क्षात्-त्रीणि॑ च) (A7)

TS 1.6.8.1

यः । वै । श्र॒द्धामि॑ति श्रत् - धाम् । अना॑र॒भ्येत्यना॑ - र॒भ्य । य॒ज्ञेन॑ । यज॑ते । न । अ॒स्य

। इष्टाय॑ । श्रत् । दुध॑ते । अ॒पः । प्रेति॑ । न॒य॒ति । श्रद्धेति॑ श्रत् - धा । वै । आपः॑ ।
 श्रद्धामिति॑ श्रत् - धाम् । ए॒व । आ॒र॒भ्येत्या॑ - रभ्य॑ । य॒ज्ञेन॑ । य॒ज॒ते । उ॒भयै॑ । अ॒स्य ।
 दे॒वम॒नुष्या॑ इति॑ दे॒व - म॒नुष्याः । इष्टाय॑ । श्रत् । दुध॑ते । तत् । आ॒हुः । अतीति॑ । वै ।
 ए॒ताः । व॒त्रम् । नेद॑न्ति । अतीति॑ । वाच॑म् । मनः॑ । वा॒व । ए॒ताः । न । अतीति॑ ।
 नेद॑न्ति । इति॑ । मन॑सा । प्रेति॑ । न॒य॒ति । इ॒यम् । वै । मनः॑ । 25

TS 1.6.8.2

अ॒नया॑ । ए॒व । ए॒नाः । प्रेति॑ । न॒य॒ति । अ॒स्क॑न्नह॒विर॑त्यस्क॑न्न - ह॒विः । भ॒व॒ति । यः ।
 ए॒वम् । वेद॑ । य॒ज्ञायु॑धानीति॑ य॒ज्ञ - आ॒यु॒धानि॑ । स॒मिति॑ । भ॒र॒ति । य॒ज्ञः । वै । य॒ज्ञायु॑धानीति॑
 य॒ज्ञ - आ॒यु॒धानि॑ । य॒ज्ञम् । ए॒व । तत् । स॒मिति॑ । भ॒र॒ति । यत् । ए॒कमे॒क॒मित्ये॒कम् -
 ए॒कम् । स॒भरे॑दिति॑ सं-भरे॑त् । पि॒तृदे॒वत्या॑नीति॑ पि॒तृ - दे॒वत्या॑नि । स्युः । यत् । स॒ह ।
 सर्वा॑णि । मा॒नुषा॑णि । द्वे॒द्वे इति॑ द्वे - द्वे । स॒मिति॑ । भ॒र॒ति । या॒ज्यानु॒वाक्य॑योरिति॑ या॒ज्या -
 अ॒नुवा॑क्ययोः । ए॒व । रू॒पम् । क॒रोति॑ । अ॒थो इति॑ । मि॒थुन॑म् । ए॒व । यः । वै । द॒श॑
 । य॒ज्ञायु॑धानीति॑ य॒ज्ञ - आ॒यु॒धानि॑ । वेद॑ । मु॒ख॒तः । अ॒स्य । य॒ज्ञः । क॒ल्प॒ते । स्प॒यः । 26

TS 1.6.8.3

च॒ । क॒पाला॑नि । च॒ । अ॒ग्नि॒हो॒त्रह॒वणी॑त्यग्नि॒हो॒त्र - ह॒वनी॑ । च॒ । शूर्प॑म् । च॒ । कृ॒ष्णा॒जिन॑मिति॑
 कृ॒ष्ण - अ॒जिन॑म् । च॒ । श॒म्या॑ । च॒ । उ॒लूख॑लम् । च॒ । मु॒स॒लम् । च॒ । दृ॒षत् । च॒
 । उ॒प॒ला । च॒ । ए॒तानि॑ । वै । द॒श॑ । य॒ज्ञायु॑धानीति॑ य॒ज्ञ - आ॒यु॒धानि॑ । यः । ए॒वम् ।
 वेद॑ । मु॒ख॒तः । अ॒स्य । य॒ज्ञः । क॒ल्प॒ते । यः । वै । दे॒वेभ्यः॑ । प्र॒तिप्रो॑च्येति॑ प्रति -
 प्रो॒च्य॑ । य॒ज्ञेन॑ । य॒ज॒ते । जु॒षन्ते॑ । अ॒स्य । दे॒वाः । ह॒व्यम् । ह॒विः । नि॒रु॒प्यमा॑णमिति॑
 निः - उ॒प्यमा॑नम् । अ॒भीति॑ । म॒न्त्रये॑त् । अ॒ग्निम् । हो॒ता॒रम् । इ॒ह । तम् । हु॒वे । इति॑ । 27

TS 1.6.8.4

दे॒वेभ्यः॑ । ए॒व । प्र॒तिप्रोच्ये॑ति॒ प्रति - प्रोच्यं॑ । य॒ज्ञेन॑ । य॒ज॒ते । जु॒षन्ते॑ । अ॒स्य॒ । दे॒वाः ।
 । ह॒व्यम् । ए॒षः । वै । य॒ज्ञस्य॑ । ग्र॒हः । गृ॒हीत्वा । ए॒व । य॒ज्ञेन॑ । य॒ज॒ते । तत् ।
 उ॒दि॒त्वा । वाच॑म् । य॒च्छ॒ति । य॒ज्ञस्य॑ । धृ॒त्यै । अथो॒ इति॑ । मन॑सा । वै । प्र॒जाप॑तिरिति॒
 प्र॒जा - प॒तिः । य॒ज्ञम् । अ॒त॒नु॒त । मन॑सा । ए॒व । तत् । य॒ज्ञम् । त॒नु॒ते । रक्ष॑साम् ।
 अ॒न॒न्व॒व॒चा॒रा॒येत्य॑न॒नु-अ॒व॒चा॒रा॒य॒ । यः । वै । य॒ज्ञम् । यो॒गे । आ॒ग॒त॒ इत्या - ग॒ते । यु॒नक्ति॑
 । यु॒क्ते । यु॒ञ्ज॒ानेषु॑ । कः । त्वा । यु॒नक्ति॑ । सः । त्वा । यु॒नक्तु॑ () । इति॑ । आ॒ह॒ ।
 प्र॒जाप॑तिरिति॒ प्र॒जा - प॒तिः । वै । कः । प्र॒जाप॑तिनेति॒ प्र॒जा - प॒तिना॑ । ए॒व । ए॒नम् । यु॒नक्ति॑
 । यु॒क्ते । यु॒ञ्ज॒ानेषु॑ ॥ 28

(वैम॒नः-स्फ्य-इति॑-यु॒न॒त्तवे-का॑दश च) (A8)

TS 1.6.9.1

प्र॒जाप॑तिरिति॒ प्र॒जा - प॒तिः । य॒ज्ञान् । अ॒सृ॒ज॒त । अ॒ग्नि॒हो॒त्रमि॒त्य॑ग्नि - हो॒त्रम् । च॒ ।
 अ॒ग्नि॒ष्टो॒ममि॒त्य॑ग्नि - स्तो॒मम् । च॒ । पौ॒र्ण॒मा॒सीमि॒ति पौ॒र्ण - मा॒सीम् । च॒ । उ॒क्थ्य॑म् ।
 च॒ । अ॒मा॒वा॒स्यामि॒त्य॑मा-वा॒स्याम् । च॒ । अ॒ति॒रा॒त्रमि॒त्य॑ति - रा॒त्रम् । च॒ । तान् । उ॒दि॒ति॑
 । अ॒मि॒मी॒त । याव॑त् । अ॒ग्नि॒हो॒त्रमि॒त्य॑ग्नि - हो॒त्रम् । आसी॑त् । ता॒वान् । अ॒ग्नि॒ष्टो॒म इत्य॑ग्नि -
 स्तो॒मः । याव॑ती । पौ॒र्ण॒मा॒सीमि॒ति पौ॒र्ण - मा॒सी । ता॒वान् । उ॒क्थ्यः॑ । याव॑ती । अ॒मा॒वा॒स्ये॒त्य॑मा
 - वा॒स्याम् । ता॒वान् । अ॒ति॒रा॒त्र इत्य॑ति-रा॒त्रः । यः । ए॒वम् । वि॒द्वान् । अ॒ग्नि॒हो॒त्रमि॒त्य॑ग्नि -
 हो॒त्रम् । जु॒होति॑ । याव॑त् । अ॒ग्नि॒ष्टो॒मेने॒त्य॑ग्नि - स्तो॒मेन॑ । उ॒पा॒प्नो॒तीत्यु॑प - आ॒प्नोति॑ । ताव॑त् ।
 उ॒पेति॑ । आ॒प्नो॒ति । यः । ए॒वम् । वि॒द्वान् । पौ॒र्ण॒मा॒सीमि॒ति पौ॒र्ण - मा॒सीम् । य॒ज॒ते । याव॑त्
 । उ॒क्थ्ये॑न । उ॒पा॒प्नो॒तीत्यु॑प - आ॒प्नोति॑ । 29

TS 1.6.9.2

ताव॑त् । उ॒पेति॑ । आ॒प्नो॒ति । यः । ए॒वम् । वि॒द्वान् । अ॒मा॒वा॒स्यामि॒त्य॑मा - वा॒स्याम् । य॒ज॒ते

। यावत् । अतिरात्रेणेत्यति - रात्रेण । उपाप्नोतीत्युप - आप्नोति । तावत् । उपेति । आप्नोति । परमेष्ठिनः । वै । एषः । यज्ञः । अग्रे । आसीत् । तेन । सः । परमाम् । काष्ठाम् । अगच्छत् । तेन । प्रजापतिमिति प्रजा - पतिम् । निरवासाययदिति निः - अवासाययत् । तेन । प्रजापतिरिति प्रजा - पतिः । परमाम् । काष्ठाम् । अगच्छत् । तेन । इन्द्रम् । निरवासाययदिति निः-अवासाययत् । तेन । इन्द्रः । परमाम् । काष्ठाम् । अगच्छत् । तेन । अग्नीषोमावित्यग्नी - सोमौ । निरवासाययदिति निः - अवासाययत् । तेन । अग्नीषोमावित्यग्नी - सोमौ । परमाम् । काष्ठाम् । अगच्छताम् । यः । 30

TS 1.6.9.3

एवम् । विद्वान् । द्रुशपूर्णमासाविति द्रुश - पूर्णमासौ । यजते । परमाम् । एव । काष्ठाम् । गच्छति । यः । वै । प्रजातेनेति प्र - जातेन । यज्ञेन । यजते । प्रेति । प्रजयेति प्र - जया । पशुभिरिति पशु - भिः । मिथुनैः । जायते । द्वादश । मासाः । सवत्सर इति सं - वत्सरः । द्वादश । द्वन्द्वानीति द्वं - द्वानि । द्रुशपूर्णमासयोरिति द्रुश - पूर्णमासयोः । तानि । सपांघानीति सं- पाघानि । इति । आहुः । वत्सम् । च । उपावसृजतीत्युप - अवसृजति । उखाम् । च । अधीति । श्रयति । अवेति । च । हन्ति । दृषदौ । च । समाहन्तीति सं - आहन्ति । अधीति । च । वपते । कपालानि । च । उपेति । दुधाति । पुरोडाशम् । च । 31

TS 1.6.9.4

अधिश्रयतीत्यधि - श्रयति । आज्यम् । च । स्तुबंयजुरिति स्तंब - यजुः । च । हरति । अभीति । च । गृह्णाति । वेदिम् । च । परिगृह्णातीति परि - गृह्णाति । पत्नीम् । च । समिति । नह्यति । प्रोक्षणीरिति प्र - उक्षणीः । च । आसादयतीत्यां - सादयति । आज्यम् । च । एतानि । वै । द्वादश । द्वन्द्वानीति द्वं - द्वानि । द्रुशपूर्णमासयोरिति द्रुश - पूर्णमासयोः । तानि । यः । एवम् । सपांघेति सं - पाघं । यजते । प्रजातेनेति प्र - जातेन । एव । यज्ञेन । यजते । प्रेति । प्रजयेति प्र - जया । पशुभिरिति पशु - भिः । मिथुनैः । जायते ॥ 32

(उक्थ्येनोपाप्नोत्य-गच्छतां यः - पुरोडाशं-चत्वारिंशच्च) (A9)

TS 1.6.10.1

ध्रुवः । असि । ध्रुवः । अहम् । सजातेष्विति स - जातेषु । भूयासम् । इति । आह । ध्रुवान् । एव । एनान् । कुरुते । उग्रः । असि । उग्रः । अहम् । सजातेष्विति स-जातेषु । भूयासम् । इति । आह । अप्रतिवादिन इत्यप्रति - वादिनः । एव । एनान् । कुरुते । अभिभूरित्यभि - भूः । असि । अभिभूरित्यभि - भूः । अहम् । सजातेष्विति स - जातेषु । भूयासम् । इति । आह । यः । एव । एनम् । प्रत्युत्पिपीत इति प्रति-उत्पिपीते । तम् । उपेति । अस्त्यते । युनज्मि । त्वा । ब्रह्मणा । दैव्येन । इति । आह । एषः । वै । अग्नेः । योगः । तेन । 33

TS 1.6.10.2

एव । एनम् । युनक्ति । यज्ञस्य । वै । समृद्धेनेति सं - ऋद्धेन । देवाः । सुवर्गमिति सुवः - गम् । लोकम् । आयन्न । यज्ञस्य । व्यृद्धेनेति वि - ऋद्धेन । असुरान् । परेति । अभावयन्न । यत् । मे । अग्ने । अस्य । यज्ञस्य । रिष्यात् । इति । आह । यज्ञस्य । एव । तत् । समृद्धेनेति सं - ऋद्धेन । यजमानः । सुवर्गमिति सुवः - गम् । लोकम् । एति । यज्ञस्य । व्यृद्धेनेति वि - ऋद्धेन । भ्रातृव्यान् । परेति । भावयति । अग्निहोत्रमित्यग्नि - होत्रम् । एताभिः । व्याहृतीभिरिति व्याहृति - भिः । उपेति । सादयेत् । यज्ञमुखमिति यज्ञ - मुखम् । वै । अग्निहोत्रमित्यग्नि - होत्रम् । ब्रह्म । एताः । व्याहृतय इति वि - आहृतयः । यज्ञमुख इति यज्ञ - मुखे । एव । ब्रह्म । 34

TS 1.6.10.3

कुरुते । सँवत्सर इति सं - वत्सरे । पर्यागत इति परि - आगते । एताभिः । एव । उपेति । सादयेत् । ब्रह्मणा । एव । उभयतः । सँवत्सरमिति सं - वत्सरम् । परीति । गृह्णाति

। द॒रु॒श॒पू॒र्ण॒मा॒सा॒वि॒तिं॑ द॒रु॒श - पू॒र्ण॒मा॒सौ । चा॒तु॒र्मा॒स्यानी॑तिं चातुः - मा॒स्यानि॑ । आ॒ल॒भ॒मान॑
 इ॒त्याँ - ल॒भ॒मानः॑ । ए॒ताभिः॑ । व्या॒ह॒तीभि॑रिति व्या॒ह॒ति - भिः॑ । ह॒वी॒र्षि॑ । ए॒तिं । सा॒दु॒येत्
 । य॒ज्ञ॒मु॒खमि॑तिं य॒ज्ञ - मु॒खम् । वै । द॒रु॒श॒पू॒र्ण॒मा॒सा॒वि॒तिं॑ द॒रु॒श - पू॒र्ण॒मा॒सौ । चा॒तु॒र्मा॒स्यानी॑तिं
 चातुः - मा॒स्यानि॑ । ब्र॒ह्म॑ । ए॒ताः । व्या॒ह॒तय॑ इति वि - आ॒ह॒तयः॑ । य॒ज्ञ॒मु॒ख इति॑ य॒ज्ञ - मु॒खे
 । ए॒व । ब्र॒ह्म॑ । कुरु॒ते । सँव॑त्स॒र इति॑ सं - व॒त्स॒रे । प॒र्या॒ग॒त॒ इति॑ परि - आ॒ग॒ते । ए॒ताभिः॑
 । ए॒व । ए॒तिं । सा॒दु॒येत् । ब्र॒ह्म॑णा । ए॒व । उ॒भ॒यतः॑ । सँव॑त्स॒रमि॑तिं सं - व॒त्स॒रम् । प॒रीति॑
 । गृ॒ह्णा॒ति । यत् । वै । य॒ज्ञस्य॑ । सा॒म्रा॑ । क्रि॒यते॑ । रा॒ष्ट्रम् । 35

TS 1.6.10.4

य॒ज्ञस्य॑ । आ॒शी॒रि॒त्याँ - शीः॑ । ग॒च्छ॒ति । यत् । ऋ॒चा । वि॒श॑म् । य॒ज्ञस्य॑ । आ॒शी॒रि॒त्याँ -
 शीः॑ । ग॒च्छ॒ति । अथ॑ । ब्रा॒ह्म॒णः । अ॒ना॒शी॒र्के॑ण । य॒ज्ञेन॑ । य॒ज्ञ॒ते । सा॒मि॒धे॒नी॒रिति॑ साम्
 - इ॒धे॒नीः । अ॒नु॒व॒क्ष्य॒न्नित्य॑नु - व॒क्ष्य॒न् । ए॒ताः । व्या॒ह॒ती॒रिति॑ वि - आ॒ह॒तीः । पु॒रस्ता॑त् ।
 दु॒द्वा॒त् । ब्र॒ह्म॑ । ए॒व । प्र॒ति॒प॒दमि॑तिं प्र॒ति॒प॒दम् । कुरु॒ते । तथ॑ । ब्रा॒ह्म॒णः । सा॒शी॒र्के॑णेति
 स - आ॒शी॒र्के॑ण । य॒ज्ञेन॑ । य॒ज्ञ॒ते । यम् । का॒मये॑त । य॒ज॒मानम् । भ्रातृ॑व्यम् । अ॒स्य ।
 य॒ज्ञस्य॑ । आ॒शी॒रि॒त्याँ - शीः॑ । ग॒च्छे॒त् । इति॑ । तस्य॑ । ए॒ताः । व्या॒ह॒ती॒रिति॑ वि - आ॒ह॒तीः
 । पु॒रो॒नु॒वा॒क्या॒यामि॑तिं पु॒रः - अ॒नु॒वा॒क्या॒याम् । दु॒द्वा॒त् । भ्रातृ॑व्य॒दे॒वत्ये॑ति भ्रातृ॑व्य - दे॒वत्याँ ।
 वै । पु॒रो॒नु॒वा॒क्ये॑ति पु॒रः - अ॒नु॒वा॒क्याँ । भ्रातृ॑व्यम् । ए॒व । अ॒स्य । य॒ज्ञस्य॑ । 36

TS 1.6.10.5

आ॒शी॒रि॒त्याँ - शीः॑ । ग॒च्छ॒ति । यान् । का॒मये॑त । य॒ज॒मानान् । सु॒मा॒व॒ती । ए॒नान् । य॒ज्ञस्य॑
 । आ॒शी॒रि॒त्याँ - शीः॑ । ग॒च्छे॒त् । इति॑ । तेषा॑म् । ए॒ताः । व्या॒ह॒ती॒रिति॑ वि - आ॒ह॒तीः ।
 पु॒रो॒नु॒वा॒क्या॒या इति॑ पु॒रः - अ॒नु॒वा॒क्या॒याः । अ॒र्ध॒र्च इत्य॑र्ध - ऋ॒चे । ए॒का॑म् । दु॒द्वा॒त् । या॒ज्या॑यै
 । पु॒रस्ता॑त् । ए॒का॑म् । या॒ज्या॑याः । अ॒र्ध॒र्च इत्य॑र्ध - ऋ॒चे । ए॒का॑म् । तथ॑ । ए॒नान् ।
 सु॒मा॒व॒ती । य॒ज्ञस्य॑ । आ॒शी॒रि॒त्याँ - शीः॑ । ग॒च्छ॒ति । यथा॑ । वै । प॒र्जन्यः॑ । सु॒वृ॒ष्टमि॑ति

सु - वृष्टम् । वरूषति । एवम् । यज्ञः । यजमानाय । वरूषति । स्थलया । उदुक्म् ।
परिगृह्णन्तीति परि - गृह्णन्ति । आशिषेत्याँ - शिषाँ । यज्ञम् । यजमानः । परीति । गृह्णाति ।
मनः । असि । प्राजापत्यमिति प्राजा - पत्यम् । 37

TS 1.6.10.6

मनसा । मा । भूतेन । एति । विश । इति । आह । मनः । वै । प्राजापत्यमिति प्राजा -
पत्यम् । प्राजापत्य इति प्राजा - पत्यः । यज्ञः । मनः । एव । यज्ञम् । आत्मन् । धत्ते ।
वाक् । असि । ऐन्द्री । सपत्नक्षयणीति सपत्न - क्षयणी । वाचा । मा । इन्द्रियेण । एति ।
विश । इति । आह । ऐन्द्री । वै । वाक् । वाचम् । एव । ऐन्द्रीम् । आत्मन् । धत्ते ॥ 38

(तेनैव ब्रह्म- राष्ट्रमेवास्य यज्ञस्य-प्राजापत्य-षट्त्रिंशच्च) (A10)

TS 1.6.11.1

यः । वै । सप्तदशमिति सप्त - दशम् । प्रजापतिमिति प्रजा - पतिम् । यज्ञम् । अन्वायत्तमित्यनु
- आयत्तम् । वेद । प्रतीति । यज्ञेन । तिष्ठति । न । यज्ञात् । भ्रशते । एति । श्रावय
। इति । चतुरक्षरमिति चतुः - अक्षरम् । अस्तु । श्रौषट् । इति । चतुरक्षरमिति चतुः -
अक्षरम् । यज । इति । द्व्यक्षरमिति द्वि - अक्षरम् । ये । यजामहे । इति । पञ्चाक्षरमिति
पञ्च - अक्षरम् । द्व्यक्षर इति द्वि - अक्षरः । वषट्कार इति वषट् - कारः । एषः । वै ।
सप्तदश इति सप्त - दशः । प्रजापतिरिति प्रजा - पतिः । यज्ञम् । अन्वायत्त इत्यनु-आयत्तः ।
यः । एवम् । वेद । प्रतीति । यज्ञेन । तिष्ठति । न । यज्ञात् । भ्रशते । यः । वै ।
यज्ञस्य । प्रायेणमिति प्र - अयनम् । प्रतिष्ठामिति प्रति - स्थाम् । 39

TS 1.6.11.2

उदयनमित्युत् - अयनम् । वेद । प्रतिष्ठितेनेति प्रति - स्थितेन । अरिष्टेन । यज्ञेन । सस्थामिति
सं - स्थाम् । गच्छति । एति । श्रावय । अस्तु । श्रौषट् । यज । ये । यजामहे । वषट्कार

इति वषट् - कारः । एतत् । वै । यज्ञस्य । प्रायणमिति प्र - अयनम् । एषा । प्रतिष्ठेति प्रति
 - स्था । एतत् । उदयनमित्युत् - अयनम् । यः । एवम् । वेद । प्रतिष्ठितेनेति प्रति-स्थितेन
 । अरिष्टेन । यज्ञेन । सः स्थामिति सं - स्थाम् । गच्छति । यः । वै । सूनृतायै । दोहम्
 । वेद । दुहे । एव । एनाम् । यज्ञः । वै । सूनृता । एति । श्रावय । इति । एति । एव
 । एनाम् । अह्वत् । अस्तु । 40

TS 1.6.11.3

श्रौषट् । इति । उपावाँसागित्युप-अवाँसाक् । यज । इति । उदिति । अनैषीत् । ये ।
 यजामहे । इति । उपेति । असदत् । वषट्कारेणेति वषट्-कारेण । दोग्धि । एषः । वै
 । सूनृतायै । दोहः । यः । एवम् । वेद । दुहे । एव । एनाम् । देवाः । वै ।
 सत्रम् । आसत् । तेषाम् । दिशः । अदस्यन् । ते । एताम् । आर्द्राम् । पङ्क्तिम् ।
 अपश्यन् । एति । श्रावय । इति । पुरोवातमिति पुरः - वातम् । अजनयन् । अस्तु ।
 श्रौषट् । इति । अभ्रम् । समिति । अह्मावयन् । यज । इति । विद्युतमिति वि - द्युतम् । 41

TS 1.6.11.4

अजनयन् । ये । यजामहे । इति । प्रेति । अवृषयन् । अभीति । अस्तनयन् । वषट्कारेणेति
 वषट् - कारेण । ततः । वै । तेभ्यः । दिशः । प्रेति । अप्यायन्त । यः । एवम् । वेद
 । प्रेति । अस्मै । दिशः । प्यायन्ते । प्रजापतिमिति प्रजा - पतिम् । त्वोवेदेति त्वः - वेद
 । प्रजापतिरिति प्रजा - पतिः । त्वेवेदेति त्वं - वेद । यम् । प्रजापतिरिति प्रजा-पतिः । वेद
 । सः । पुण्यः । भवति । एषः । वै । छन्दस्यः । प्रजापतिरिति प्रजा - पतिः । एति ।
 श्रावय । अस्तु । श्रौषट् । यज । ये । यजामहे । वषट्कार इति वषट् - कारः । यः । एवम्
 । वेद । पुण्यः । भवति । वसन्तम् । 42

TS 1.6.11.5

ऋतूनाम् । प्रीणामि । इति । आह । ऋतवः । वै । प्रयाजा इति प्र - याजाः । ऋतून् । एव

। प्रीणाति । ते । अस्मै । प्रीताः । यथापूर्वमिति यथा - पूर्वम् । कल्पन्ते । कल्पन्ते । अस्मै । ऋतवः । यः । एवम् । वेद । अग्नीषोमयोरित्यग्नी - सोमयोः । अहम् । देवयज्ययेति देव-यज्यया । चक्षुष्मान् । भूयासम् । इति । आह । अग्नीषोमाभ्यामित्यग्नी - सोमाभ्याम् । वै । यज्ञः । चक्षुष्मान् । ताभ्याम् । एव । चक्षुः । आत्मन् । धत्ते । अग्नेः । अहम् । देवयज्ययेति देव - यज्यया । अन्नाद इत्यन्न - अदः । भूयासम् । इति । आह । अग्निः । वै । देवानाम् । अन्नाद इत्यन्न - अदः । तेन । एव । 43

TS 1.6.11.6

अन्नाद्यमित्यन्न - अद्यम् । आत्मन् । धत्ते । दब्धिः । असि । अदब्धः । भूयासम् । अमुम् । दुभेयम् । इति । आह । एतया । वै । दब्ध्या । देवाः । असुरान् । अदुभुवन् । तया । एव । भ्रातृव्यम् । दुभोति । अग्नीषोमयोरित्यग्नी - सोमयोः । अहम् । देवयज्ययेति देव - यज्यया । वृत्रहेति वृत्र - हा । भूयासम् । इति । आह । अग्नीषोमाभ्यामित्यग्नी - सोमाभ्याम् । वै । इन्द्रः । वृत्रम् । अहन् । ताभ्याम् । एव । भ्रातृव्यम् । स्तृणुते । इन्द्राग्नियोरितीन्द्र - अग्नियोः । अहम् । देवयज्ययेति देव - यज्यया । इन्द्रियावी । अन्नाद इत्यन्न - अदः । भूयासम् । इति । आह । इन्द्रियावी । एव । अन्नाद इत्यन्न - अदः । भवति । इन्द्रस्य । 44

TS 1.6.11.7

अहम् । देवयज्ययेति देव-यज्यया । इन्द्रियावी । भूयासम् । इति । आह । इन्द्रियावी । एव । भवति । महेन्द्रस्येति महा - इन्द्रस्य । अहम् । देवयज्ययेति देव - यज्यया । जेमानम् । महिमानम् । गमेयम् । इति । आह । जेमानम् । एव । महिमानम् । गच्छति । अग्नेः । स्विष्टकृत इति स्विष्ट - कृतः । अहम् । देवयज्ययेति देव - यज्यया । आयुष्मान् । यज्ञेन । प्रतिष्ठामिति प्रति-स्थाम् । गमेयम् । इति । आह । आयुः । एव । आत्मन् । धत्ते । प्रतीति । यज्ञेन । तिष्ठति ॥ 45

तेनैवेन्द्रस्याऽष्टात्रिंशच्च) (A11)

TS 1.6.12.1

इन्द्रम् । वः । विश्वतः । परीतिं । हवामहे । जनैभ्यः ॥ अस्माकम् । अस्तु । केवलः ॥
इन्द्रम् । नरः । नेमधितेति नेम - धिता । हवन्ते । यत् । पार्याः । युनजते । धियः ।
ताः ॥ शूरः । नृषातेति नृ - साता । शवसः । चक्रानः । एति । गोमतीति गो - मति ।
व्रजे । भुज । त्वम् । नः ॥ इन्द्रियाणि । शतक्रतो इति शत - क्रतो । या । ते । जनेषु
। पञ्चस्विति पञ्च - सु ॥ इन्द्र । तानि । ते । एति । वृणे ॥ अन्विति । ते । दायि ।
महे । इन्द्रियाय । सत्रा । ते । विश्वम् । अन्विति । वृत्रहत्य इति वृत्र - हत्ये ॥ अन्विति । 46

TS 1.6.12.2

क्षत्रम् । अन्विति । सहः । यजत्र । इन्द्र । देवेभिः । अन्विति । ते । नृषह्य इति नृ-सह्ये
॥ एति । यस्मिन् । सप्त । वासवाः । तिष्ठन्ति । स्वारुह इति स्व - रुहः । यथा ॥ ऋषिः
। ह । दीर्घश्रुतम् इति दीर्घश्रुत - तम् । इन्द्रस्य । घर्मः । अतिथिः ॥ आमासु । पक्रम् ।
ऐरयः । एति । सूर्यम् । रोहयः । दिवि ॥ घर्मम् । न । सामन् । तपत् । सुवृक्तिभिरिति
सुवृक्ति - भिः । जुष्टम् । गिर्वणसे । गिरः ॥ इन्द्रम् । इत् । गाथिनः । बृहत् । इन्द्रम् ।
अर्केभिः । अर्किणः ॥ इन्द्रम् । वाणीः । अनुषत् ॥ गायन्ति । त्वा । गायत्रिणः । 47

TS 1.6.12.3

अर्चन्ति । अर्कम् । अर्किणः ॥ ब्रह्माणः । त्वा । शतक्रतुविति शत - क्रतो । उदिति
। वशम् । इव । येमिरे ॥ अहोमुच इत्यहः - मुचे । प्रेति । भरेम् । मनीषाम् ।
ओषिष्ठदावन्न इत्योषिष्ठ - दावन्नै । सुमतिमिति सु - मतिम् । गृणानाः ॥ इदम् । इन्द्र ।
प्रतीति । हव्यम् । गृभाय । सत्याः । सन्तु । यजमानस्य । कामाः ॥ विवेष । यत् ।
मा । धिषणा । जजान । स्तवै । पुरा । पार्यात् । इन्द्रम् । अहः ॥ अहसः । यत्र ।

पी॒पर॑त् । यथा॑ । नः । ना॒वा । इ॒व । या॒न्त॑म् । उ॒भय॑ । ह॒व॒न्ते ॥ प्रेति॑ । स॒म्राज॑मिति॑ सं
- राज॑म् । प्र॒थ॒मम् । अ॒द्भुरा॑णाम् । 48

TS 1.6.12.4

अ॒हो॒मुच॑मित्य॑हः - मुच॑म् । वृ॒षभ॑म् । य॒ज्ञिया॑नाम् ॥ अ॒पाम् । न॒पात॑म् । अ॒श्विना॑ ।
हय॑न्तम् । अ॒स्मिन् । न॒रः । इ॒न्द्रि॒यम् । ध॒त्तम् । ओजः॑ ॥ वी॒ति॑ । नः । इ॒न्द्र । मृ॒धः
। ज॒हि । नी॒चा । य॒च्छ । पृ॒त॒न्य॒तः ॥ अ॒ध॒स्प॒द॒मित्य॑धः - प॒दम् । तम् । ई॒म् । कृ॒धि ।
यः । अ॒स्मान् । अ॒भि॒दा॒स॒तीत्य॑भि - दा॒स॒ति ॥ इ॒न्द्र । क्ष॒त्रम् । अ॒भी॒ति॑ । वा॒मम् । ओजः॑
। अ॒जा॒य॒थाः । वृ॒षभ॑म् । च॒र॒ष॒णी॒नाम् ॥ अ॒पे॒ति॑ । अ॒नु॒दः । ज॒न॑म् । अ॒मि॒त्र॒य॒न्त॒मित्य॑मि॒त्र -
य॒न्त॑म् । उ॒रुम् । दे॒वेभ्यः॑ । अ॒कृ॒णोः । उ॒ । लो॒कम् ॥ मृ॒गः । न । भी॒मः । कु॒च॒रः ।
गि॒रि॒ष्ठा इति॑ गिरि - स्थाः । प॒रा॒व॒त् इति॑ परा - व॒तः । 49

TS 1.6.12.5

ए॒ति॑ । ज॒गाम् । प॒र॒स्याः ॥ सृ॒कम् । स॒शा॒येति॑ सं॒शाय॑ । प॒विम् । इ॒न्द्र । ति॒ग्मम् । वी॒ति॑
। श॒त्रून् । ता॒ढि । वी॒ति॑ । मृ॒धः । नु॒द॒स्व ॥ वी॒ति॑ । श॒त्रून् । वी॒ति॑ । मृ॒धः । नु॒द॒ । वी॒ति॑
। वृ॒त्र॒स्य॑ । ह॒नू इति॑ । रु॒ज् ॥ वी॒ति॑ । म॒न्युम् । इ॒न्द्र । भा॒मि॒तः । अ॒मि॒त्र॒स्य॑ । अ॒भि॒दा॒स॒न्त॒
इत्य॑भि - दा॒स॒न्तः ॥ त्रा॒ता॒र॑म् । इ॒न्द्र॑म् । अ॒वि॒ता॒र॑म् । इ॒न्द्र॑म् । ह॒वे॒ह॒व॒ इति॑ ह॒वे - ह॒वे ।
सु॒ह॒व॒मि॒ति॑ सु - ह॒व॑म् । शू॒र॑म् । इ॒न्द्र॑म् ॥ हु॒वे । नु॒ । श॒क्रम् । पु॒रु॒हू॒त॒मि॒ति॑ पु॒रु - हू॒त॒म्
। इ॒न्द्र॑म् । स्व॒स्ति॑ । नः । म॒घ॒वे॒ति॑ म॒घ - वा॒ । धा॒तु॒ । इ॒न्द्रः॑ ॥ मा॒ । ते॒ । अ॒स्याम् । 50

TS 1.6.12.6

स॒ह॒सा॒व॒न्नि॒ति॑ सह॒सा - व॒न् । प॒रि॒ष्टौ । अ॒घाय॑ । भू॒म् । ह॒रि॒व॒ इति॑ हरि - वः । प॒रा॒दा॒ इति॑ परा
- दै ॥ त्रा॒य॒स्व । नः । अ॒वृ॒केभिः॑ । व॒रू॒थैः॑ । त॒व॑ । प्रि॒या॒सः॑ । सू॒रि॒षु॑ । स्या॒म् ॥ अ॒न॒वः
। ते॒ । रथ॑म् । अ॒श्वाय॑ । त॒क्ष॒न् । त्व॒ष्टा॑ । व॒ज्र॑म् । पु॒रु॒हू॒ते॒ति॑ पु॒रु - हू॒त॒ । द्यु॒म॒न्त॒मि॒ति॑ द्यु

- मन्त॑म् ॥ ब्र॒ह्मा॑णः । इन्द्र॑म् । म॒हय॑न्तः । अ॒र्कैः । अ॒व॒र्धय॑न् । अ॒ह॒ये । ह॒न्त॒वै । उ॒ ॥
 वृ॒ष्णो॑ । यत् । ते । वृ॒ष॒णः । अ॒र्कम् । अ॒र्चान् । इन्द्र॑ । ग्रा॒वा॑णः । अ॒दि॒तिः । स॒जोषा॑
 इति॑ स - जोषाः॑ ॥ अ॒नु॒श्वासः॑ । ये । प॒वयः॑ । अ॒र॒थाः । इन्द्रे॑षिता इतीन्द्र॑ - इ॒षिताः॑ ।
 अ॒भ्यव॑र्तन्तेत्य॑भि - अ॒व॒र्तन्त॑ । द॒स्यून् ॥ 51

(वृ॒त्र॒ह॒त्येऽनु॑-गा॒य॒त्रि॒णो-ऽद्व॒रा॒णो-प॒रा॒व॒तो-ऽस्या-म॒ष्टाच॑त्वारि॒ंश॒श्च) (A12)

praSna korvai with starting padams of 1 to 12 anuvAkams :-

(स॒न्त्वा॑ सि॒ञ्चामि॑-ध्रु॒वो-ऽस्य॑ग्नि॒र्मा-ब॒रु॒हिषो॑ऽह॒-मा प्या॑यता॒-म॒ग॑न्म॒-यथा॑ वै-यो वै श्र॒द्धां- प्र॒जाप॑ति॒र॒
 य॒ज्ञान्-ध्रु॒वोऽसी॑त्या॒ह॒-यो वै स॑प्तद॒श-मिन्द्र॑-वो-द्वा॒द॒श ।)

korvai with starting padams of 1, 11, 21 series of pa jcAtis :-

स॒न्त्वा॑-ब॒रु॒हिषो॑ऽहं-यथा॑ वा-ए॒वं वि॒द्वा-ञ्छ्रौष॑ट्-सा॒ह॒साव॑-त्रे॒क॑प॒ञ्चा॒शत् ।

first and last padam of sixth praSnam :-

स॒न्त्वा॑-सि॒ञ्चामि॑ द॒स्यून् ।

॥ हरिः॑ ॐ ॥ ॥ कृ॒ष्ण य॒जुर्वे॑दीय तैत्तिरीय संहितायां प्रथमकाण्डे षष्ठः प्रश्नः समाप्तः ॥